

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. za mesec po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša. Za oznanila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je v Gospodskih ulicah št. 12. Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

V Ljubljani 13. marca.

Da sedanje srednje šole ne zadoščajo več duhu časa, to se že skoro občno priznava. Njih organizacija je že zastarela in ni napredovala s časom. Res se je tu in tam s kako ministersko naredbo kaj preuredilo, a vse te premene podobne so le krpam, ki se pritisnejo na staro obleko. Tu je treba radikalne reforme, ki se mora izvršiti brez zastarelih predsodkov.

Vsakemu je jasno, da gimnazija, kakeršna je zadoščala potrebam pred 20, 30 ali celo 40 leti, danes ne zadošča več. V tej dobi so znanosti neizmerno napredovale, posebno pa prirodoznanstvo in tehnične znanosti. Pred 40 leti je mož, ki je dobro poznal klasike, lahko veljal za jako izobraženega, a dandanes se od občne izobraženosti kaj več zahteva in kaj družega. Neobhodno je treba, da ve tudi kaj od prirodoznanstva, da pozna vsaj bistva novjših izumljenj, ki so popolnoma preobrazile naše življenje. Kdor nič ne ve jasnega o brzotavi, telefonu, električni luči, ne more več veljati za občno izobraženega moža.

(Tu je konfiskovanih 16 vrst. Opomba Uredn.)

Pri reformi srednjih šol gre za važna načela, ne pa za malenkostne neredbe.

Pred vsem bode treba, da se v šolah bolj poučujejo realni predmeti, da se ta pouk vrši na bolj praktični podlagi, ne tako suhoparno in pedantično, kakor sedaj. Da se bode pa dobilo časa za pouk realnih predmetov na gimnazijah, naj se pouk grščine popolnoma odpravi, pouk latinščine pa primerno skrči. Mi priznavamo važnost klasičkom grškim in latinskim, a dandanes imamo že dovolj dobrih prevodov, da jih ni treba čitati v izvorniku.

Starokopitneži mnogo ugovarjajo odpravi ali omejitvi klasičnih jezikov na gimnazijah. Zanje navajajo razne uzroke. Tako se baje učenec pri učenju latinske in grške slovnice navadi še le prav logično misliti. Seveda to ne pomislijo, da so slovnice novih jezikov ravno tako pripravne za pospeševanje mišljenja, kakor grška in latinska, zlasti slovnice slovanskih jezikov. Poleg tega pa logično mišljenje jako pospešuje pouk matematike, ki se bi moral jako razširiti. Drugi zopet zatrjujejo, da realistični predmeti le bistrijo um, pa ne blažijo srca.

To je tudi lepa fraza, pa nič družega. Gospodje bi prišli v zadrego, ko bi morali iz praktičnega življenja nam dokazati, da so možje, ki so se klasično izobraževali blažjega srca, nego realno izobraženi. Priznati bi morali, da se tudi mej klasično izobraženimi ljudmi dobe trdosrčneži, mej realno izobraženimi pa tudi možje blagega srca.

Pa še nekaj družega plaši zlasti konservativce pred pomnoženjem realij v srednjih šolah. Mnogi mislijo, da realno znanje spodkopuje versko čuvstvo, kakor bi poznanje prekrasnega stvarjenja spodkopavalo vero v Boga. Za to svoje mnenje nemajo družega povoda, da je nekaj prirodoznancev bilo brezvercev. Pa brezverci se dobe tudi v krogih, ki se ne pečajo s prirodoznanstvom. Bili so pa tudi prirodoznanci, ki so bili kaj verni možje. Zmote, ki jih je morda prirodoznanstvo usejalo, dajo se zopet le s prirodoznanstvom odpraviti. Torej tudi ta ugovor ne velja.

Navajal se bode pa še nek drug ugovor proti razširjenju pouka v realijah na gimnazijah. Vsaj minister Gauč se je že večkrat izjavil, da realne gimnazije neso opravičile nad, ki so se stavile vanje. Toda tudi ta ugovor ne velja. Treba je le vprašati se, zakaj realne gimnazije neso uspevale. Mari ne zato, ker so jih tako organizovali, da živeti neso mogle. Bile so le spodnje realne gimnazije, potem je pa dijak moral na gorenjo gimnazijo ali realko, kjer je seveda težje izhajal nego oni, ki so bili na gimnaziji ali pa realki, ker se ni niti gimnazijskih niti realnih predmetov mogel tako temeljito naučiti kakor gimnazijec ali realec. Drugačen uspeh bi pa bile imele, da so se bili napravili še višji razredi. Dobili bi bili jako obširno izobražene možje, ki bi bili jako lahko stopili na vseučilišče ali pa na tehniko, pa tudi v praktičnem življenju si ložje pomagali nego gimnazijci. Zakaj pa uspevajo realne gimnazije v južnej Nemčiji in realke prvega razreda v severnej Nemčiji, na katerih se uči tudi latinščina in katere imajo od leta do leta več učencev. Iz teh šol je že prišlo mnogo vrlih mož, ki sedaj z uspehom delujejo na znanstvenem polju. Šole je le treba tako urediti, da uspevati morejo.

Sedaj ko smo ugovore proti realnim gimnazijam ocenili, hočemo še ob kratkem spregovoriti o reformi gimnazij. Po našem mnenju bi bilo najbolje,

da se osnuje enotna srednja šola, kakor se misli na Ogerskem. Znanje latinščine itak ne škoduje nobenemu izobražencu. Spodnji razredi bi morali vsekako biti skupni za realko in gimnazijo. Učenec, ki dovrši ljudsko šolo, še pač ne more vedeti, kje bi ložje izhajal na gimnaziji ali na realki. Pa tudi roditelji še tedaj ne morejo otrokovih zmožnostij prav presoditi. Mnogo kaj nadarjenih dijakov baš zaradi tega ne uspeva, ker so si izbrali napačni zavod. Dijak, ki je že nekaj let bil v srednji šoli, vender se o tem ložje odloči.

Risanje je jako velike važnosti za sedanji čas. Ne potrebuje ga le tehnik, ampak tudi drugi izobraženi ljudje. Z risanjem se pa tudi pospešuje dober okus. Moralo bi se torej uvesti tudi na gimnazijah.

Podlaga prirodoznanstva je matematika in ta bi se morala potem mnogo obširneje poučevati. Pred vsem bi se pri njenem predavanju moralo gledati, da se bistri duh, pa tudi praktična stran bi se pozabljati ne smela. Sedanja metoda poučevanja matematike je napačna, ker je presuhoparna. Le pomislimo kako se dolgočasi učenec pri računanju s črkami, ko se mu pišejo dolge vrste x in y , večkrat ne da bi vedel, kaj prav za prav pomenja. Koliko več veselja bi imel, ako bi se mu takoj skušalo pojasniti na lahkih enačbah. Saj vidimo, s kolikim veseljem mnogi, ki neso baš prijatelji matematike, računajo računske naloge, ki se semtertja objavljajo po beletrističnih listih. Če učenci ne uspevajo v matematiki, neso krivi le učenci, ampak mnogokrat učitelji. Za matematiko ni treba posebne nadarjenosti, kakor za pesništvo, temveč le naravnega razuma, katerega gotovo vsakdo prinese v šolo. Da se mu ni dalje razvil, je večkrat šola kriva. Za bistrenje uma pa ne zadošča več dosedanja Euklidova matematika, kakor se sedaj razlaga v srednjih šolah, temveč posebno novejša geometrija in funkcijska teorija, katera se ne bavi z matematičnimi stvarmi, kakeršni so, preiskajoč njih svojstva, temveč se bavi s tem, kako da nastajajo. Zatorej je ta del matematike jako pripraven za podlago filozofije.

Ker je pa poznanje elementov višje matematike tudi velike važnosti za učenje prirodoznanskih predmetov, bilo bi primerno, da se uvedo elementi višje matematike v gimnazijo. Saj se je to tudi

LISTEK.

Zgodovina Pugačóvljevega punta.

(Spisal A. S. Puškin, iz ruskega preložil —o.)

(Dalje.)

Pugačov je zasedel trdnjavi Tocko in Soročinsko in je z navadno drznostjo po noči, v silnem viharji in sneženji napadel prednje oddelke Golicina, major Puškin in Jelagin pa sta ga odbila. V tej bitki je bil ubit hrabri Jelagin. Ravno ta čas se je Mansurov zjedini s knezom Golicihom. Pugačov ni utegnil zažgati trdnjav, ki jih je zapustil, in se je nazaj pomaknil k Novosergijevski. Golicih, pustivši v Soročinski svojo zalogo pod stražo štirih sto mož z osmero topov, je šel čez dva dni dalje. Pugačov se je vzdignil proti Illeckemu gorodku, pa se je mahoma obrnil proti Tatiščevi, v njej obsedel in začel utrjevati se tam. Golicih je poslal v Ilčki gorodok podpolkovnika Bedrjago s tremi eskadroni konjice podpiranimi s pehoto in topi, sam pa je šel naravnost na Perevolocko, (kamor se je tudi

vrnil Bedrjaga) odtod, pustivši tovore pod stražo jednega batalijona pod polkovnikom Grinevim, napotil se je pod Tatiščevo.

Pugačov je bil trdnjavo, ki jo je preteklo leto vzel in sežgal, že zopet popravil. Zgorele lesene utrdbe so bile nadomeščene z sneženimi. Golicih se je začudil nad razpoloženji Pugačova, ker ni pričakoval od njega takega znanja v vojni skušnji. Golicih je odredil s početka tri sto mož, da bi ogledali sovražnika. Puntarji so se potuhili, jih pustili prav do trdnjave, in najedenkrat naredili silen izkok, pa dva eskadrona, pomagajoča prvim, sta jih udražala. Polkovnik Bibikov je še to uro poslal lovce, kateri so tekli, s krpljami na nogah, po globokem snegu in zaseli vse ugodne višine. Golicih je razdelil vojsko v dve koloni, začel bližati se in pričel ogenj, na katerega so odgovorili iz trdnjave ravno tako silno. Streljanje je trajalo tri ure. Golicih je razvidel, da z jedinimi topi zmagati bi bilo nemogoče in je ukazal generalu Freimanu, z levo kolono iti na naskok. Pugačov je postavil proti njemu sedem topov. Freiman jih je vzel in se vrgel na oledeneli nasip. Puntarji so se branili kakor

besni, pa so bili vender prisiljeni umakniti se pravilnemu orožju in spustili so se v beg na vse strani. Konjica, do sedaj še nedelujoča, zasledovala jih je po vseh cestah. Prelihanje krvi je bilo strašno. V trdnjavi sami je padlo do tisoč tri sto puntarjev. Dvajset vrst daleč okoli Tatiščeve ležala so njih trupla, Golicih je zgubil do štiri sto ubitih in ranjenih, mej temi čez dvajset častnikov. Zmaga je bila odločilna. Šest in trideset topov in čez tri tisoč ujetih je prišlo zmagovalcu v roke. Pugačov se je s šestdeset kazaki prebil skozi sovražnikovo vojsko in pridiral z dvanajstimi od njih v Berdsko slobodo z vestjo o porazu svojem. Puntarji začeli so pobirati se iz Berde, nekateri na konji, nekateri na sauh. Na vozove so nakopičili naropano premoženje. Ženske in otroci so šli peš. Pugačov je ukazal razbiti sode vina, ležeče v njegovi hiši, ker se je bal pijanstva in punta. Vino udrlo je po ulici. Mej tem je mislil Šigajev, ko je videl, da je vse zgubljeno, zaslužiti si pomiloščenje, in je zadržavši Pugačova in Hlopušo, poslal k Orenburškemu gubernatorju s predlogom, da mu izda samozvanca in prosil, naj se mu da signal z dvema topnima

zgodilo v Nemčiji na mnogih zavodih, kjer že predavajo diferencialno in integralno računstvo. Mnogo časa bi se pridobilo s tem, da bi se predmeti ne ponavljali v višjih razredih. Mi priznavamo sicer neko važnost ponavljanju, a vendar je sedanja uredba prej škodljiva nego koristna. Mnogokrat se dijak baš zaradi tega v zgornjih razredih ne uči, ker misli, da že vse zna, ker se je že jedenkrat učil. Pri nekaterih predmetih pa ponavljanje tudi ni tako potrebno.

Baš pri matematiki dijaki lahko ne pozabijo, kar so se naučili, če ume profesor pametno zidati na to, kar so se poprej učili. Kadar se pa ponavlja, naj se ne ponavlja paragraf za paragrafom, temveč naj se poskuša z raznimi nalogami poklicati ono, kar se je dijak učil zopet, v spomin. Te naloge je dobro, če so nekako sistematično urejene. Pri tem dijak poprejšnje ponavlja, pa se še vedno kaj novega nauči. Tako se ponavlja v pruskih srednjih šolah planimetrija v terciji in sekundi (5. do 7. leto) na raznih konstrukcijah, po teoriji geometričnih pomočnih in podobnih stvorov. Na ta način se vse ponovi, a vendar učenec se še vedno kaj novega nauči.

Govorilo se je tudi, da bi se uvel še 9. razred na gimnazijah. To bi bil udarec za stariše, ki imajo sinove v šolah. Pač bi pa mi ne ugovarjali 8. ali še 9. razredu za one učence, ki pojdejo na tehniko in podobne šole. Toda tukaj bi se morale študije na politehniko tako premeniti, da bi se čas učenja vendar ne zdaljšal. Oni matematični in prirodoslovski predmeti, ki so podlaga tehničnemu učenju vseh strok, naj bi se prestavili na realko. Zopet nov preobrat bode rekel marsikdo, drugemu se bode to zdelo kar smešno. Pa to bode rekel le oni, ki razmer po svetu ne pozna. Tako uredbo imajo na Virtemberskem in Badenskem že upeljano, kjer se na realnih gimnazijah in realkah omenjeni predmeti poučujejo, je potem dijaku, ki je dovršil tako srednjo šolo, le dve ali tri leta treba biti na politehniko. S tem se doseže isti uspeh, dijaki pa se ceneje izšolajo, ker je življenje v manjših mestih ceneje, nego v večjih, kjer so velike šole.

Za nas Slovence bila bi pa taka uredba že zaradi tega važna, ker je mogoče, da kdaj dobimo slovensko realko, tehnike pa seveda nikoli. Inženjerji, ki bi se učili v slovenščini vse one predmete, ki so podlaga strokovnemu znanju, bi se gotovo hitro privadili slovenskemu uradovanju.

Novi jeziki imajo danes tudi večjo važnost, mej drugim tudi slovanski in tudi na te se bode ozirati treba pri reorganizaciji srednjih šol. Pa za sedaj končamo, bomo pa o priliki o tem vprašanji še več spregovorili. Toliko mislimo, da je že iz povedanega jasno, da novemu času je treba nove šole.

Iz državnega zbora.

Na Dunaji 11. marca.

V današnji seji pričela se je specialna debata o zakonskem načrtu tikajočem se odškodovanja nedolžno obsojenih. Pri § 1. unela se je večja debata, v kateri so govorniki poudarjali svoje različno stališče o vprašanji, ima li krivoobsojenec pravo do odškodovanja ali nadomeščenja (Vergütung). Desnica in vladni zastopnik hotela sta, da bi se postavile prvotne besede „primerno nadomeščenje“ v zakon,

kazenski odbor je pa predlagal, da bi stala beseda „odškodovanje“.

Premagal je na konec odborov nasvet, da se da krivoobsojencu „primerno odškodovanje“.

Pri tej priliki popravil je tudi predsednik Smolka svojo pomoto, ko je v zadnji seji brez uzočka odtegnil besedo poslancu Vošnjaku. Prepričal se je namreč, da ravno takrat je govoril poslanec Vošnjak k predmetu, ko mu je on (predsednik) besedo odtegnil, zato ga prosi, da bi mu to odpustil.

Zanimiv je bil konec seje, ko je češki poslanec Vašaty predlagal, da bi se njegov nasvet o premeni § 3. tiskovnega zakona postavil na prvo mesto dnevnega reda prihodnje seje. Predsednik zase je to prošnjo odklonil in zbornica se je za njo kakor proti njej izrekla z enakim številom glasov, torej jo tudi odvrkla.

Seja se je, kakor po navadi začela s čitanjem interpelacij, nasvetov in razdelitvijo vladnih predlog.

Poslanec Neuber in tovariši predlagajo, da bi vlada predložila zbornici zakonski načrt, po katerem bi se denarni depositi (uloge) ne samo hranili, ampak tudi upravljali. Gotovina naj bi se ulagala v poštne hranilnice.

Foregger in tovariši izražajo željo, da bi se njihova predloga ob odstranjenju objektivnega postopanja pri tiskovnih zadevah skoro rešila.

Na dnevnem redu je bil potem zakon, s katerim se imenuje podpredsedniki pri šolskih svetih na Dunaji, v Pragi in Lvovu na mesto deželnih glavarjev. Bil je vsprejet v 2. in 3. čitanji. Za tem je prestopila zbornica v specialno debato zakonske predloge ob odškodovanju krivo obsojenih. K § 1. se je oglašil k besedi poslanec Piniński. Ta paragraf določuje, da krivoobsojenec more zahtevati za prizadeto mu škodo na premoženju in na zaslužku primerno odškodovanje od države.

Poslanec Piniński pravi, da so vsi člani poljskega kluba prijazni temu načrtu in, da ni mej njimi niti jednega načelnega protivnika tega zakona. To pa ne izključuje, da se ne bi morali proti nekaterim določbam izraziti juristični pomisleki. Pravna dolžnost države take obsojence odškodovati se mora priznati, no razširjenje te na neopravičeno preiskavo se ne mora dopuščati, ker s tem bi se lahko ovirala vsa kazenska justica. Nasproti temu bi se morala škoda na časti povrniti; no, ker se je zato v gospodski zbornici slišal le eden glas, se moramo temu odpovedati. Besede v § 1. škodo na premoženju in na zaslužku zmatra govornik za dvomne, ker ta izrek bi se mogel tako razlagati, da škoda samo na premoženju ne daje pravice k odškodovanju. Tudi novi izraz „primerno odškodovanje“ v primeri s prvotnim „prilичno poravnanje“ ni srečen. Zato govornik predlaga prvotni izraz zopet v zakon postaviti.

Vladni zastopnik Krall se strinja s predlogom poslanca Piniškega in govori potem o pojmi „poravnanje“ in „odškodovanje“. Po njegovih mislih se tukaj beseda „odškodovanje“ (Entschädigung) ne more priporočati že zato ne, ker ta pojem je tuj državljanstvu pravu; govornik zmatra za najbolje postaviti se na stališče, ki ga je zbornica že leta 1884 zavzela in tukaj pristojno poravnanje določiti. Ako je kdo krivico storil, zahteva

čas in dostojnost krivico popraviti. Kdor zahteva poravnanje, se pa mora obvezati, da veličino škode dokaže.

Poslanec Hren pravi, da glavna točka, o kateri se tu celo vprašanje suče, je ta: ima-li se odškodovanje zmatrati kot pravna dolžnost države ali le kot dolžnost spodobnosti in človekoljubja. Mnenje govornikovo je, da se ima odškodovanje priznati za pravno dolžnost države. To stališče se kaže že v starih nemških postavah in na njem stojé tudi pisatelji vseh narodov, ki so se bavili s tem vprašanjem. Ako bi se v gospodski zbornici vprašalo po pravnem osnovanju odškodovanja krivoobsojencev, in ako bi se kazalo na državljanski zakonik, to se ne smemo povsod sklicevati na določbe državljankega zakonika, ker so take okolišine, v katerih določbe tega zakonika ne morejo imeti veljave. Naravnopravno čuvstvo se mora tukaj v ozir jemati, kar je tudi justični minister priznal. Ako je pa grof Belcredi v gospodski zbornici mnenje izrazil, da je izguba idejnega blaga, za katero se ne zahteva odškodnine, tako se iz tega ne sme sklepati, da se tudi za zgubo materialnega blaga ne sme dajati odškodnina.

Poslanec Lienbacher odbija najprej napad Piniškega proti sebi, izraža veselje, da se splošno pravo odškodovanja krivo obsojenim priznava in obžaluje, da se hoče namesto odškodnine le povračilo dati, ki utegne biti včasih jako pičlo. Po njegovem mnenju je povračilo in odškodnina juridično jedno in isto. Kar se tiče besede „spodobnost“ (Billigkeit), se more ona različno razumeti. Utrpljena škoda se more dokazati, ali ne, v poslednjem slučaju se odškodovanje ne sme dati. Dalje more poškodovanec veličino škode naznaniti ali ne, ako jo je naznanil, bilo bi nepravilno, ako bi sodnik pri odškodovanju pod dokazano svoto segel. Kar se dokaže kot istinita škoda, naj se povrne.

Tudi poslanec Vošnjak se izjavlja proti nasvetu Piniškega in zmatra za potrebno, da bi se Graško deželno nadsodišče bolj oziralo na slovenski jezik, ako hoče senat razumeti izjave toženca, ki je sposoben le slovenskega jezika. Dalje govornik kaže na nezakonite sestave senatov in pravi, da je bilo pri okrožni Celjski sodnji mnogo oseb nepravilno obsojenih, dve celo na smrt. (Čujte! čujte! na desnici.) Radi tega želi govornik, da bi se ta zakon skoro zvršil. (Dobro klici na desnici.)

Zdaj ustane predsednik ter pravi, da se je iz stenografičnega zapisnika prepričal, da je poslanec Vošnjak zadnjikrat, ko mu je besedo odtegnil, k stvari govoril. Predsednik obžaluje, da se je to dogodilo ter pravi „jaz sem pripravljen krivoobsojencu (veselost) pristojno odškodovanje dati, proseč ga oproščenja“. (Živahno odobravanje.)

Potem je govoril še poročevalec dr. Jaques.

Pri glasovanju se nasvetovana prememba Piniškega zavrže s 110 glasi proti 85 in § 1. se je vsprejel, kakor ga je odbor nasvetoval. Isto tako tudi ostali paragrafi.

Ko je bil predsednik Smolka objavil dnevni red prihodnje seje, oglašil se je k besedi poslanec Vašaty in prosil predsednika, da bi postavil njegov predlog o premembi § 3. tiskovnega zakona kot prvi predmet na dnevni red.

streloma. Stotnik Loginov, spremljajoč pobeg Pugačova, oglašil se je pri Reinsdorpu s to vestjo. Ubogi Reinsdorp ni mogel verjeti svoji sreči in celi dve uri se ni mogel odločiti, da bi bil dal zahtevani signal! Pugačova in Hlopušo osvobodili so mej tem prognanci, nahajajoči se v Berdi. Pugačov je zbežal z desetimi topi, z naropanim plenom in z dvema tisoči ostale druhal. Hlopuša je pridiral v Kargalo z namenom, rešiti ženo in sina. Tatari so ga zvezali in poslali naznanit k gubernatorju. Slavnega kaznjence pripeljali so v Orenburg, kjer mu je bila končno odsekana glava v juniji leta 1774.

Prebivalci Orenburga, ki so zvedeli o svojem osvobojenju, planili so v trumah iz mesta s šest sto mož pehote, katere je Reinsdorp poslal v popuščeno slobodo in se polastili živeža. V Berdi dobili so osemnajst topov, sedemnajst sodov bakrenega denarja in obilo kruha. V Orenburgu so se hitro zahvalili Bogu za nepričakovano rešitev. Golicina so blagoslavljali. Reinsdorp mu je v pismu svojem čestital na zmagi in ga imenoval rešitelja Orenburga. Od povsod so jeli voziti živež v mesto. Nastalo je izobilje in bedno šestmesečno obsedanje je bilo v jednem radostnem trenutku pozabljeno. Dne 26. marca

je prišel Golicin v Orenburg; prebivalci so ga vsprejeli z nepopisno slavo.

Bibikov je z nestrpljivostjo pričakoval tega preobrata. Zaradi hitrejšega vojnega delovanja odpotoval je iz Kazani in v Bugulmi ga je doletela vest o popolnem porazu Pugačova. Neizrečeno se je razveselil. „Zdaj še le se mi je mlinski kamen odvalil s srca (je pisal dne 26. marca ženi svoji). Danes ustopijo moji v Orenburg; nemudoma po hitim tudi jaz tja, da bi se še hitreje povrnil svojim. Pa koliko je las osivelo v bradi, to Bog vidi; na glavi pa je pleša še večji postala: vendar hodim po mrazu brez vlasulje.“

Mej tem je Pugačov, ogibaje se razposlanih patrolj prispel zjutraj dne 24. marca v Seitovsko slobodo, jo sežgal in se podal k Sakmarskemu gorodku nabiraje po poti novo druhal. On je mislil brez dvombe, da mora Golicin iz Tatiščeve z vsemi svojimi silami obrniti se k Jaickemu gorodku in kar hipoma se spravi na pot, da bi vnovič zasedel Berdsko svobodo nadejaje se nepričakovano polastiti se Orenburga. Golicin, ko je zvedel o taki drznosti po polkovniku Horvatu, zasledovavšim Pugačova prav od Tatiščeve, pomnožil je svojo vojsko

s pehotnimi oddelki in kazaki, ki so bili v Orenburgu, vzel konje svojim častnikom za poslednje, šel nemudoma samozvancu naproti in ga srečal v Kargali. Pugačov je razvidel svojo pomoto in se je jel nazaj pomikati, dobro uporabljajoč ležbo mesta. Na ozki poti nastavil je proti Bibikovu in Aršenevskemu sedem topov in se pod njih zaščito urno zagnal k reki Sakmari. Tu so pa prispeli topi k Bibikovu; ta je zasedel goro in postavil baterijo. Horvat v zadnji soteski je planil na puntarje, jim vzel tope, jih poglal v beg, zasledoval osem vrst njih tolpe in z njimi vred ustopil v Sakmarski gorodok. Pugačov je zgubil poslednje tope, štiri sto mož ubitih in tri tisoč pet sto ujetih. Mej poslednjimi nabajali so se tudi glavni njegovi soudeležniki: Šigajev, Počitalin, Padurov in drugi. Pugačov je bežal s štirimi tovarniškimi kmeti k Prečistenski in odtod k Uralskim tovarnam. Utrujena konjica ga ni mogla dohiteti. Po tej odločilni zmagi se je Golicin vrnil v Orenburg, naložil Freimanu pomirenje Baškirijske, Aršenevskemu iztrebljenje novomoskovske ceste, Mansurova pa je poslal v Ilecki gorodok, da da bi vso to stran iztrebil in šel osvoboditi Simonova.

(Dalje prih.)

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani, 14. marca.

Nasprotja mej desničarji so jako velika, pa vender je pričakovati, da letošnja pomlad še **državnozbornska** večina ne razpade. Predloge, o katerih se sporazumeti ne morejo, bodo se odložile do jesenskega zborovanja. Do tedaj se morda nemški konservativci kaj premislijo, da se ne bodo upirali poljskim željam glede odpisa zemljiško-odveznega dolga. Nov šolski zakon se pa itak ne bode več rešil v sedanjih legislativnih dobi. Komisija gospodske zbornice vse prepočasi dela, da bi prišel letošnji pomlad v zbornici samej na vrsto. Ako pa bode gospodska zbornica še le jeseni se v plenumu bavila z njim, potem zbornica poslancev ne bode več imela časa vzeti ga v obravnavo, ker zadnje zasedanje itak ne bode dolgo. Načrt bode obležal v šolskem odseku zbornice poslancev. Tudi baš ta zadeva ni pripravna, da bi se zbor z njo bavil še pred novimi volitvami. Sedanja večina utegne torej ce'lo ostati do konca sedanje legislative dobe, če jej kaj posebnega ne naredi konca, zlasti, ker se Poljaki tudi morda s tem zadovoljijo, da se odpis zemljiško-odveznega dolga še odloži. Sami itak ne čajo storiti prvega koraka za združenje z levico, da bi se jim ne očitalo, da so razbili sedanjo državnozbornsko večino, temveč le zahtevajo, da naj jim pogladi pot vlada. Pri novih volitvah se bodo pa stvari radikalno premenile. Staročeši se bodo morali odločno izjaviti proti verski šoli, če nečajo zgubiti vsega zaupanja. Nemški konservativci bodo pa morali odločiti se od ostale desnice, ker drugače ne bodo več voljeni, ker sedanja državnozbornska večina jim ni pomogla do verske šole. Svojim volicem so vedno obetali, da jim pribore versko šolo, zlasti pomanjšanje bremen za šolstvo. Ker tega neso dosegli s sedanjimi zavezniki, bodo jih volilci prisilili, da se postavijo na svoje noge, posebno ker jim Lienbacherjeva stranka podkopava tla. V novem državnem zboru bode razmerje strank precej drugačno.

V budgetnem odseku državnega zbora se je poslanec Menger pritoževal, da se premalo čitajo boljše dela nemške literature v srednjih šolah. Priporočal je, da bi se čitali v srednjih šolah odstavki iz Ranke-jeve svetovne zgodovine in Schlosserjeve zgodovine 18. stoletja. Mi bi pač dvomili, da bi bilo to najprimernejše berilo za avstrijske srednje šole, saj je znano, da so vse nemške zgodovine pisane po določenih predpisih vlad, vse z veliko-nemškega stališča.

Staročeški profesorji se boje predavati na češkem vseučilišču, ker se boje demonstracij. Tako predčeraj Kvičala ni predaval. V torek je 800 čeških dijakov hotelo imeti, da bi se posvetovali, kako naj nadalje postopajo proti staročeškim profesorjem, pa so jih policisti razgnali.

Več okrajnih zastopov na Češkem je bilo do volilo doneske za Husov spomenik, okrajni glavari so pa razveljavili dotične sklepe. Okrajni zastopi so se pritožili na namestništvo, katero je pozvalo deželni odbor, da naj izreče mnenje svoje. Deželni odbor se je pa izrekel, da z ozirom na prejšnje podobne slučaje okrajni zastopi neso prestopili svojega delokroga. Okrajni zastopi so dovoljevali doneske za nemški šulferajn, „Matico školsko“, cesarja Josipa spomenik in narodno gledališče v Pragi, pa ni nihče nič ugovarjal. Po poročilu deželne odbora bilo je na Češkem lani 2698 javnih in 90 zasobnih ljudskih šol s češkim in 2163 javnih in 196 zasobnih šol z nemškim učnim jezikom. Nemške šole je pohajalo 20.555 čeških, češke pa le 3360 nemških otrok. Na 362 čeških šolah se poučuje nemščina in na 62 nemških šolah češčina kot neobligaten predmet. Iz teh števil se vidi, da se mnogo več čeških otrok uči nemščino, nego pa nemških češčino, kar gotovo ni veselo znamenje.

Za kompromis mej srednjo in liberalno stranko v veleposestvu na **Moravskem** ima velike zasluge tudi knez Schönburg. Ta knez posređoval je mej Nemci in Čehi na Češkem, da je tako pripomogel Nemcem zopet do prvenstva v tej deželi, sedaj je pa še na Moravskem za nekaj časa utrdil gospodstvo Nemcev. Mej Čehi in Nemci je posređoval na željo vlade in iz tega smemo pač sklepati, da je tudi za kompromis na Moravskem se trudil na Taaffejevo željo. Moravski Čehi pa sedaj baje že premišljujejo, bi li ne bilo umestneje, da nastopijo pasivno politiko, nego da se udeležujejo še nadalje zborovanja deželne zbornice.

Gospodska zbornica **ogerska** je jednoglasno vsprejela predlogo, da se grofu Andrassy-ju postavi v Budimpešti spomenik na državne stroške. Potem je pa po kratki debati vsprejela budget v generalnej in specijalne debati.

Vnanje države.

V Belemgradu se snuje nova mladoliberalna stranka. K tej stranki bodo pristopili najinteligentnejši pristaši sedanje **srbske** stranke. Nova stranka ne bode popolnoma odločena. Njen program bode podoben programu liberalne stranke, le da bodo zahtevali nekatere reforme, katere se ujemajo z duhom časa. Stranka bode izdajala tudi svoj list.

Papež se jako zanima za konferenco, ki se snide v varstvo delavcev v Berlinu. Podpirati jo

hoče z vsem uplivom svojim. Naprosil je baje nemško vlado, da mu bodo slednji dan poročali ob uspehu posvetovanja.

Volitev budgetne komisije v **francoske** zbornici ni bila baš ugodna za vlado. Vlada hoče najeti večje posojilo in preustrojiti davke. Iz 37 voljenih članov jih je pa 5 za posojilo, 8 pa odločno zoper. Drugi priznavajo potrebo dotične reforme in tudi proti posojilu neso naravnost, a vender mislijo, da bi se moralo pred vsem gledati, da se kaj prištedi v državnem gospodarstvu, zlasti pri vojski. Ne ve se zatorej, kakšen bode izid posvetovanja budgetne komisije. Kdo ve, se li bode vlada mogla vzdržati, kajti budgetna komisija je v Franciji vrgla že več vlad.

Tudi v Rimu bi bilo kmalu prišlo do ministerske ali pa do parlamentarne krize. Znani Imbriani je v zbornici **italijanske** se jezil nekaj čez vlado, ki dela ovire irredentovcem in pri tem o ministerskem predsedniku rabil razne ne laskave besede. Predsednik zbornice ga je sicer opomnil, da naj drugokrat v parlamentu rabi spodobnejše izraze, a Crispi s tem ni bil zadovoljen in je zahteval, da naj se Imbriani da resen ukor, kar pa predsednik Biancheri ni hotel storiti. Crispi je stvar spravil pred ministerski svet, ki je sklenil poslati Biancheriju pismo, v katerem se zahteva, da naj Crispiju da zadoščenje. Sedaj se je pa Biancheri čutil razžaljenega, dal svojo demisijo in je vlado s tem spravil v zadrego. Ko se je v zbornici predčitala odpoved Biancherija, je Crispi ustal in predlagal, da se ne vsprejme. Ko je vsa zbornica bila za to, da Biancheri še ostane predsednik, se je ta udal, Crispi pa ni dobil nobenega zadoščenja.

V deželnem zboru **pruskem** je poljski poslanec Szumula pri posvetovanju v budgetu komisije za naseljevanje Nemcev v vzhodnih pokrajinah svaril pred gradim ravnanjem s Poljaki. Potrebnovali jih bodo v vojni z Rusijo. Če se vojna na dve strani ugodno konča, tudi Nemčija ne bode mogla osvojiti si pribalitijskih pokrajin drugače, da ima varno ozadje. Govornik je preverjen, da bodo Nemci morali prisvojiti si prej ali slej pribalitijske pokrajine. — Nemcem ta govor ni ugajal in mnogi so ugovarjali. V Berlinu ne žele vojne z Rusi, zato jim taka izzivanja ne ugajajo. Poslanec s svojim govorom ni nič koristil poljske stvari, temveč le škodoval. Nemci zaradi tega ne bodo nič lepše s Poljaki ravnali, Rusi jim bodo pa še manj zaupali. — Za Poljake so se pa tudi potegovali Rückert, Windthorst in Poljak Jazdzewski. Prvi je posebno hudo prijel Bismarckovo politiko in slikal njene neuspehe. S tem, da je preganjal katolike, socialiste in Poljake, je le utrdil te stranke. Govornik je naglašal, da so Poljaki tudi pruski državljani in se zatorej mora z njimi kakor z državljani ravnati. Več konservativnih in narodno-liberalnih govornikov je zagovarjalo vlado naglašajoč, da se mora nemštvo zavarovati pred Poljaki. Seveda se je nazadnje ta točka budgeta tudi vsprejela.

Krečanski beguni na Češkem se še ne mislijo vrniti v svojo domovino, temveč se le pripravljajo, da bodo s silo zopet udrl na Kreto in podkurili ustanek. Oborožujejo se in podpirajo jih razni grški odbori. Vlada grška pa vse to mirno gleda ali pa morda oboroževanja skrivaj še podpira. Po tem takem je pričakovati v kratkem v orijentu novih nemirov.

Šah **perzijski** je pripravljen sporazumeti se s Turki zastran vojaških naredb, da se zatró roparstva ob turško-perzijske meji. Ob tej meji biva mnogo najnevarnejših roparjev. Dobiti jih pa vojaki neso mogli, ker jih neso smeli čez mejo zasledovati.

Domače stvari.

Dr. Fran Božič. †

Došla nam je danes pretožna vest, da je včeraj zvečer na očetovem domu v Poddragi umrl gosp. dr. Fran Božič, v 30. letu dobe svoje. Kdor je pokojnika poznal, obžaloval bode odkritosrčno njegovo prerano smrt, kajti bil je to mož, ki bi bil imel lepo bodočnost. Porojen iz odlične imovite rodbine, bil je izredno nadarjen, blazega srca, ves goreč za zdravniški svoj poklic, v zasobnem občevanju pa tako ljubezniv, da mu je bil vsakdo iz srca naklonjen. V narodnem oziru je bil jeklen značaj in podpiratelj narodnih podjetij. Lahka mu bode zemljica in blag spomin!

— (Konfiskacija.) Včerašnja številka našega lista zaplenilo je c. kr. državno pravdnništvo zaradi tretjega in četrtega odstavka v uvodnem članku. V obeh odstavkih govorili smo o srednjih šolah, zlasti o gimnazijah in nikdar bi ne bili mislili na zaplenbo, to tem manj, ker je justični minister grof Schönborn v svoji naredbi z dne 19. januarja 1889 dejal, da ima po drž. osnovnih zakonih (§ 13.) vsakdo pravico izražati svoje mnenje in da treba razločevati mej dovoljenim kritikovanjem vladnih dejanj in ščuvanjem k sovraštvu. Današnja številka ima dve strani priloge.

— (Izjava škofov.) Gospodske zbornice šolska komisija imela je predčeraj kratko sejo. „Wiener Abendpost“ objavlja iz dotičnega zapisnika izjavo, katero so kardinal Schönborn, knezoškof Zwerger in knezoškof Misija kot zastopniki avstrijskih škofov podpisali in v kateri naznanjajo, kako bi se šolski zakoni iz l. 1869 in 1883. imeli predrugačiti, da bi zadoščevali katoliške cerkve opravičenim zahtevam. To bode le tedaj možno, ako se ne bode kratila svoboda vere in vesti, ako bodo šole urejene na katoliški podlagi. Zatorej se zahteva: 1.) Javne ljudske šole imajo se urediti tako, da da bode katoliškim otrokom možno, obiskovati jih redno, ne da bi bili pomešani z otroki drugih veroizpovedovanj. 2.) Na katoliških ljudskih šolah morajo vsi učitelji biti katoličani, vzgojeni na katoliških učiteljskih in morajo biti usposobljeni za poučevanje veronauka. 3.) Pri nameščevanju učiteljev na takih šolah ima se katoliške cerkve organom dovoliti potrebni upliv, da se prepričajo o primeren delovanju učiteljev, ki se imajo namestiti. 4.) Pouk v veronauku ima se razširiti s tem, da se bodo zanj uporabljali tudi učitelji. Ostali pouk, učni načrti in učila imajo se urediti tako, da bode vse v jednotnem soglasju s katoliškim značajem šole. 5.) Glede nadzorovanja ljudskih šol in učiteljskih mora se cerkvi omogočiti, da dejalno čuva in pospešuje katoliški značaj. Naposled izjavljajo podpisanci, ne da bi se dotikali političnih uvaževanj, da so pripravljeni, glede svojih terjatev s pristojnimi faktorji nadalje razpravljati. — Naučni minister Gauč je na to odgovoril, da se mora vlada o tej izjavi še resno in temeljito posvetovati. On bode o tem obvestil ministerski svet, čegar sklepe bode potem naznanil. V ta namen naj se seja zaključi, kar se je tudi zgodilo. — „N. Wr. Tagblatt“ piše, da je gospodske zbornice srednja stranka s to izjavo jako nezadovoljna, kajti že z ozirom na vojsko je nemogoče zopet ustaviti konkordatsko šolo. Čehi so tudi jako zlovoljni, ker so škofje glede šole zapustili autonomistično stališče. Misli se, da bode izjava škofov pospešila desnice razpad.

— (Konfiskacija.) Sobotna številka Tržaške „Edinosti“ bila je zaplenjena zaradi članka „Slavjanskij v Trstu“. Včerašnja številka ima dve strani priloge.

— (Slavjanskij v Zagrebu.) Povodom koncertov ruske družbe pokazal je kraljevski Zagreb, da se v njegovega prebivalstva žilah kroži nekoliko iskreneja kri, nego li v megljeni Ljubljani, da je pa v hrvatski metropoli tudi politični zduh ugodnejši nego pri nas. Dočim se je pri nas sprva koncert zabranil, češ, prišlo bode do demonstracij, zahtevala se bode ruska himna, dočim so se pri sestavljanju programa delale razne ovire in težave, se v Zagrebu vsega tega ni videlo. Narod pozdravljaj je z živokliki Slavjanskega in njegovo družbo na ulici in javnih prostorih, spremil ga na kolo-dvor, kjer klicev „Živeli!“ in „Zdravstvujte!“ ni bilo ne konca ne kraja. Pozdravljanje z robci pa je trajalo, dokler ni vlak izginil na vidiku. — Kolika je bila v Zagrebu udeležba, presoja naj blagovoljni čitatelj potem, da je bilo, kakor trdi „Hrvatska“, v vseh štirih koncertih vsaki krat do tritisoč ljudi, zadnji večer pa je dvorana „Sokolova“ bila tako polna, da bi po besedah „Obzorovih“ niti „zrno prosa nebi više našlo mjest.“ Poslednji večer dobila je gospa Slavjanskaja velik šopek, Slavjanskemu poklonil je dr. Mazzura v imenu meščanstva velik srebrni venec v rudečem etuviji, pravoslavna občina pa srebrni venec v modrem etuviji. „Sokol izročil mu je venec svežih cvetic z monogramom, a predno je pričelo petje, usul se je z galerije na ruske pevce pravi dež malih šopkov, katerih je bilo nad tisoč. — Slavjanskemu so hrvatske tamburice izredno prijale in rekel je, da bode skušal, uvesti jih v svoje koncerte. Tamburaši in pevci „Kola“ podarili so njegovej gospodični hčerki jedno tamburico. — Včeraj bil je Slavjanskij v Karlovcu, kjer je bil z vsem svojim zborom pri gospe baronovki Ivki Vranicanijevej povabljen na obed. — V Zagrebu bo Slavjanskij dne 16. in 17. t. m. zopet koncertoval. Tudi v Oseku priredi še jeden koncert.

— (Politiško društvo „Edinost“) ima v nedeljo, 16. t. m. ob 10¹/₂ uri predpoludne odborovo sejo.

— (Z Dunaja.) Velečastita gospoda Anton Pušl, župnik na Drolci na Koroškem, in Josip Škerbinc, župnik v Vogrčah na Koroškem, po-

slala sta „Podpornemu društvu za slovenske velikošolce na Dunaji“ prvi pet, drugi dva, skupaj sedem goldinarjev. Srčna bodi hvala plemenitima rodoljuboma starodavne Korotanske.

— (V Št. Ožbaltu) umrl je v torek tamošnji g. župnik g. Ivan Nemančič, v 34. letu dobe svoje.

— (V Rudniku) bil je predčera kot župnik kanonično umeščen g. Gregor Šlibar, bivši kapelan pri D. M. v Polji.

— (Hrvat v Slavjanskega zboru.) Te dni došel je v Zagreb h g. Dumičiću preprost dalmatinski zidar. Imel je delo v kleti, a pustil delo in izrekel, da hoče pevati. Gosp. Dumičić ga vpraša, kaj zna peti, a zidar odgovori, da zna „Liepa naša domovina“. Gosp. Dumičić se je prepričal, da ima Dalmatince krasno grlo in svež tenor in pelje ga k Slavjanskemu. Poslednji čuvši ga peti „Liepa naša domovina“ in „Maričica mala“, vsprejel ga je takoj v svoj zbor.

— (Duhovniške premembe v lavantinski škofiji.) G. Janko Vraz, kaplan v Rogateci, postal je župnik pri sv. Florjanu na Boči; g. Jakob Purgaj, kaplan v Šmartinu pri Slovenjem Gradcu, pride za kapelana v Rogatec.

— (Slovaško akademsko društvo „Tatran“ na Dunaji) praznovalo bode dne 18. t. m. v hotelu „Weisses Ross“ II. Taborstrasse 8. dvajsetletnico svojega obstanka. Program slavnosti, pri katerih sodelujejo odlični člani slovenskega pevskega društva in tamburaši hrvatskega akad. društva „Zvonimir“ je jako lep in konča s komersom, pri kateri svira znana Fahrbachova godba.

— (Bolnišna blagajna mojstrov v Ljubljani.) V seji dne 12. t. m. konstituiral se je odbor naslednje: Načelnikom blagajne je izvoljen gosp. Matija Kunc, krojaški mojster; namestnikom g. Jernej Žitnik, čevljarški mojster; blagajničarjem g. Edvard Schlegl, učitelj podkovstva in kovaški mojster; zapisničarjem g. Karol Dostal, tapetnik. Uplačila vsprejema poleg blagajničarja tudi gospod Jernej Žitnik. Bolezen naznaniti se more pri načelniku, kateri ima potrditi tudi tedenska bolnišna spričevala.

— (Mohorjeve družbe tajnik) objavil je v „Miru“ nastopni dopis: Dopisnik iz Beljaške okolice v zadnji številki „Mira“ izrekel je željo, naj bi se v „Slov. Večernicah“ ali pa v „Koledarju“ družbe sv. Mohorja mej drugim berilom priobčeval tudi po jeden igrokaz za slovensko ljudstvo. Ta misel je izvrstna, in prav nič se ni bati tega, kar pravi slavno uredništvo v „opazki“, da bi se moglo družbi zaradi take tvarine kaj očitati, češ, da je postala glumačka ali pa celo prestopila svoj delokrog. Saj je omenjenima dvema knjigama glavni namen, prinašati leposlovnega blaga „v pouk in kratek čas“, in ta namen se dosega ravno tako dobro z lepimi igrokazi ali dramatičnimi prizori, kakor pa z navadnimi povestmi; knjiga postane le še tem zanimivejša, čim raznoličnejši so spisi po vsebini in obliki. Samo tega se je bati, da bo takih stvarij še teže dobiti od naših pisateljev, kakor pa dobrih, družbi ugajajočih povestij. Sicer pa naznanjam, da sem iz istih razlogov, kakoršne navaja g. dopisnik, že začetkom tega leta zaprosil znanega družbinega pisatelja za dramatičen prizor, ki naj bi prišel s podobo že v prihodnjem koledarju. Morda se s temi vrsticami vspodbudi še kak drug pisatelj, ki v dramatični obliki spiše kaj kratkega za družbo ter jej pošlje spis v pregled. Za vzgled naj bi služili podobni spisi drugih literatur, prirejeni za predstave v katoliških odgojiščih in društvih rokodelskih pomočnikov. Osob v igrokazu, menj ko jih je treba, bolje je. Bog daj srečo!

— (Mestni svet Tržaški) je v tajni seji glede učiteljskih mest ukrenil tako: Nekdanji ravnatelj šole v Rojanu, Jurij Bonin, ostane kot učitelj na istej šoli, na njegovo mesto je imenovan učitelj Štefan Klemenčič. Anton Požar je imenovan ravnateljem ljudske šole v Trebčeh, Josip Mozetič v Barkovljah, Josip Jančar na Ketnari, Matej Masten na Vrđeli, Anton Valentinčič na Opčinah, Josip Koren na Proseku, Josip Pertot v Bazovici, Anton Čargo v sv. Križi in Ivan Sovič v Skednji.

— (Štajerska hranilnica) je v svojem letnem izveščju zopet pokazala svojo nemško nestrpnost. Zemljišnoknjižni in eksekucijski odloki, dohajajoči jej v slovenskem jeziku, jej silno presedajo, kajti, kakor milo toži, taki slučaji neso več posa-

mični. Sicer slovenskih prošenj za posojila, ali takih prošenj, ki so opremljene s slovenskimi prilogami, itak načeloma že ne vsprejema, a pri sodnijskih odlokih, tikajočih se njenih pravic, je to drugače, take odloke mora vsprejemati in omisliti si prevode. Temu pa, da so krivi zastopniki strank, to je slovenski odvetniki in notarji, ki bi vendar morali znati, da je pri štajerski hranilnici nemški poslovni jezik in da njeno osebje slovenski ne zna. Toda je brezozirnost. Potem pa pravi vodstvo hranilnice, da bi si lahko pomagalo s tem, da bi slovenskim strankam posojilo odpovedalo, a tega ne bode storilo, ker bi s tem ne zadelo krivcev, preti pa, da bode ustavila občevanje s posamičnimi zastopniki strank, ako bodo še v bodoče delali slovenske uloge. Iz tega je pač jasno, kako silno je hranilničnim gospodom vzrastel velikonemški greben. Denarni zavod, ustanovljen za vso deželo štajersko, tira velikonemško politiko in to javno naznanja, ne da bi od pristojne strani dobil kaj ukora. Hranilnica štajerska morala bi, da zares služi namenu svojemu, biti toli kulantna, da bi ne delala razlike mej deželoma jezikoma. A nemški odvetniki, ki se debelijo pri polnih jaslilih hranilnice štajerske in odirajo zlasti slovenskega kmeta, ne poznajo pravice. Nemški šovinizem jim je jedino merilo, najboljši dokaz temu je pač to, da so isti gospodje, ki imajo hranilnico v rokah, ob enem člani zloglasnemu društvu „Südmark.“ Sicer se bomo po lagoma Slovenci emancipovali krute štajerske hranilnice, a zelo umestno bi bilo nekoliko podrobneje osvetliti njeno prevzetno in v marsičem denarnega zavoda nedostojno ravnanje.

— (Iz Slavine) se nam poroča 12. marca: (Otrok prepuščen samemu sebi — žrtva ognja.) — Bilo je včeraj okoli dveh popoldne. Po ulici skače in dirja nekaj gorečemu snopu podobnega. Sosedje pribite ter spoznajo človeško bitje vse v plamenu. Z vodo in prstjo so gasili, toda prepozno! Štiriletna deklica bila je toli opečena, da za njo ni bilo nič več upanja. Ob 9. uri zvečer je izdihnila svojo angeljsko dušico. Kdo je kriv tej nezgodi? Oče, stari oče in dekla ne, kajti ti so šli po oprasku z doma. Jedinaj nje varuhinja mačeha pa jo je skrbno pozaklenivši svoje shote popustila samo doma v kuhinji, na ognjišču pa je plapolal ogenj ter odšla v gostilno. Še le po dolgem iskanju se je vrnila k revi do smrti opečeni. Kdo je tedaj kriv nezgodi? Mačeha! Ne sme se trditi tega. Pač pa je kriva morda tista moč, katera marsikatero žensko slepo od doma vleče, to je: obiranje ljudi, nabiranje dvomljivih snovij, celo za anonymna pisma in marsikaj temu podobnega. Ona nabira, nje varovanka pa — gori; nje mož, cerkovnik bo pa — zvonil.

— (Na Savi) 13. marca. Predsinočnjim strlo je v Litiji stoprav od vojakov vrnivšega se 23letnega pomožnega sprevoznika Ivana Oberleitnerja, rodom Gorenjeavstrijca, nameščenega v Ljubljani. Revežu bil je nalog, pri vlaku 172. sklopiti voza, a po nesreči, uprav lastnej neprevidnosti prišel je mej pufarja, ki sta ga pretisnila čez trebuh. Takoj opazila se je ta strašna nezgoda, ter dal se nemudoma znak, da se narazen potegne vlak, toda bilo je že prepozno, nesrečnež umrl je nekaj trenutkov potem na lici mesta zaječavši še: „V prsih me strašno boli!“ Mrtveca pripeljali so na Savo, kjer bode jutri pogreb.

— (V Velikih Laščah) vršila se je 19. januarja t. l. volitev v občinski odbor. Županom je izvoljen poštar Matija Hočevar; odborniki: Josip Pavčič, nadučitelj, Ljudevit Salloker, zdravnik in Ignacij Virant, zemljak.

— (Konjska tatvina.) V Zamarkovem blizu Sv. Lenarta v Slovenskih goricah krepčal se je Tašner, posestnik v Zagorci pri sv. Lovrenci v krčmi, konja z vozom pa sta stala pred krčmo. Predrzen tat usede se na voz in oddirja z vozom in s konjema in še sedaj ga neso dobili.

— (V Vrabčah), v Postojnskem okraju, izvoljen je županom Šimen Brajdih; odborniki: Franc Seražin iz Vrabč, Matija Suša s Polja, Ivan Žiberne iz Griž in Josip Hrib iz Hriba.

— (Nova knjižica) Marljivi gosp. Anton Kosi, učitelj v Središču, izdal in založil je lično knjižico „Narodne legende za slovensko mladino.“ Rokopis tej knjižici je kritično pregledal gosp. dekan Skuhala in se o njem prav pohvalno izrazil. Knjižica, ki ima 39. str. in stane le 18 kr., obsega 22 legend (Najslajši smeh, Prevzetna kmetica, Jezus in plavice, Jezus in ošabni

kosec, Jezus in sejalec, Bodimo usmiljeni in odkritosrčni, Jezus in sv. Peter, mlatiča, Dvombe sv. Petra nad božjo pravičnostjo, kako je sv. Peter konja podkoval, Nepotreben strah sv. Petra, Sv. Peter — godec, Kako se sv. Peter nepremišljeno izda, Kako je sv. Peter hotel zemlji vladati, Kako sta Zveličar in sv. Peter na planem prenočila, Zakaj nema volk več take moči v križi, kakor jo je imel poprej, Kako je sraka nastala, Kako so bučele nastale, Od kod je vinska trta, Od kod so gobe, Sv. Martin, Sv. Gregor.) Po tej vsebini vsakdo razvidi, da je knjižica priporočila vredna in prikladna za našo mladino.

— (V Bohinjski Bistrici) bili so 14. februarja t. l. povodom volitve v srenjsko predstojništvo izvoljeni nastopni posestniki: Jakob Preželj, srenjskim predstojnikom; Josip Sodja, Martin Ravnik in Ivan Mencinger iz Bistrice, Josip Rozman s Polja, srenjski svetovalci.

— (Po Bosni) bila je, kakor čitamo v „Serajevskem Listu“, dne 5. t. m. silna „vijavica“. Snega palo je v jednom dnevu za pol metra na debelo, na večer se je razvedrilo in nastal je mraz, kakor v decembru. Po glavnih ulicah Serajevskih kidali so sneg na kupe.

— (Za dijaško kuhinjo v samostanu čč. gg. oo. minoritov na Ptuji) so znova nastopni p. n. čestiti gospodje blagodušno darovali: G. dr. Jakob Ploi, odvetnik, 4 gld.; g. Kunstek Lukež, prof., 2 gld.; g. Klobučar Anton, c. kr. sodn. pristav, 2 gld.; g. Cilenšek Martin, profesor, 1 gld.; č. g. Majcen Ferdo, profesor, 1 gld.; č. g. Bratuša Alojzij, beneficijar, 1 gld. 5 kr.; č. g. Črnko Marka, korvikar, 1 gld. 5 kr.; č. g. Šalamon Francišek, mestni kapelan, 1 gld. 5 kr.; č. g. Čuš Janez, kapelan v Wettmannstättenu, 5 gld.; po č. g. Majcenu Ferdu: preč. g. Meško Davorin župnik pri sv. Lovrenci v Slov. Gor., 5 gld. in č. g. Stekovec Matevž, župnik pri sv. Marku pod Ptujem, 5 gld. Vsem tem preblagim dobrotnikom in iskrenim ljubiteljem gimnazijske mladine izrekamo najprisernejšo zahvalo in stoterni „Bog plati!“ Nadaljne milodare vsprejema preč. g. o. Benko Hrtiš, gvardijan in župnik na Ptujem.

— (Ubite roparske živali.) Na Hrvatskem in v Slavoniji je še mnogo roparskih živali, kajti kakor navaja „Šum. List“ bilo je 1889. leta ubitih samo v županiji Lika-Krbava: 5 medvedov, 21 starih volkov, 1 volkulja in 5 mladih volkov, 209 lisic, 1 divja mačka, 83 kun. Po drugih županijah ni toliko take divjačine, vendar pa je bilo vsega vkupe ubitih: 7 medvedov, 55 volkov, 428 lisic, 19 divjih mačk, 99 kun in 1 dihur.

— (Razpisano) je mesto načelnika zemljišnih knjig pri deželnem sodišči v Ljubljani. Prošnje do 24. t. m. — V Dragatuši razpisani sta druga in tretja učiteljska služba. Plača 450 gld. in 400 gld. s prostim stanovanjem. Za tretje učiteljsko mesto želi se ženska moč.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“:

Vadovice 12. marca. Ob 10. uri začel je predsednik čitati obsodbo. Obsojeni so: Klausner na 3, Herz na 4, Löwenberg in Landerer vsak na 4 leta in šest mesecev, Neumann na tri, Ivanicki na poldrugo leto, Sadger, Barber in Schöner vsak na dve leti, Wasserberger na poldrugo leto, Ehrlich in Einhorn vsak na jedno leto teške ječe. Gonjači dobili so od treh mesecev do šest tednov. Vsi krivci obsojeni so v troške. Herz in Löwenberg, Neumann in Ivanicki pa še posebej vsak na 100 gld. globe, katero imajo plačati vojaškemu erarju.

Rim 12. marca. V zbornici predložil Crispi zakonski načrt, da se postavi Mazziniju narodni spomenik v Rimu in zahteval za ta predlog nujnost.

Berolin 12. marca. Zbornica odklonila Stablevskega predlog, da bi se pri poučevanju poljskih otrok v veronauku uporabljal poljski jezik.

Rim 13. marca. Zbornica dovolila s 143 proti 89 glasom 17,500.000 frankov za brezdimni smodnik in zgradbo potrebne tovarne.

Budimpešta 13. marca. Zbornici poslancev naznanil Tisza, da je danes dal svojo ostavko in cesarja prosil, da bi jo vsprejel. Naravna posledica tega, da odloži zbornica seje za malo časa, dokler se ne sestavi novi kabinet. Tisza načrtal je potem nagibe svoji

ostavki. Ti nagibi so jedino le iskati v njegovem stališču glede domovinskega zakona. Predsednik odloži zasedanje, dokler ne dojdejo vesti o sestavi novega ministerstva.

Novi Sad 13. marca. Jaša Tomić, urednik „Zastave“, ki je „Branikovega“ urednika Dimitrijeviča, na kolodvoru Novosadskem zabodel, da je takoj umrl, bil zaradi umora obsojen na dosmrtno ječo.

Dunaj 14. marca. Smolka dobil povodom desetletnice svojega predsedniškega poslovanja od vseh poslancev podpisano priznalno adreso.

Pariz 14. marca. Ministerstvo Tirard odstopilo. (Uzrok utegne biti mej drugim ta, da je včeraj zbornica po Tirardu zahtevani dnevni red s 129 proti 117 glasom odklonila.) Uredn.

Sofija 14. marca. Ker poteče poslednja trgovinska pogodba mej vlastni in Turčijo dne 10. oziroma 22. maja, obvestila je bolgarska vlada francoskega in grškega agenta, da si pridržuje prosto roko, dokler se ne sklene nov neposredni trgovinski dogovor z Bolgarsko.

London 14. marca. V dolnji zbornici izjavil Stankope, da bi bila prva obrambena črta sestavljena večinoma iz redne vojske, vsega vkupe 110.000 mož, razdeljenih na tri voje. Upati je, da bodo tekom tega finančnega leta skoro vse vojaške čete na Angleškem in v Indiji oborožene z repetirkami.

Razne vesti.

* (Francoz o Budimpešti.) Francoski pisatelj Beugny d' Hagerne opisuje v „Revue Monde catholique“ svoje utise o madjarski prestolnici. Ta popis gospodom Madjarom izvestno ne bode prijat, ker je resničen. „Budimpešta — piše omenjeni Francoz — imela je pred nekoliko leti jedva 100.000 prebivalcev, sedaj jih ima do 400.000, mej njimi 200.000 Nemcev in 100.000 židov. Dasi si ti Nemci in židovi prizadevajo, da se kolikor možno pomadjarijo, ima vender madjarska prestolnica bolj kosmopolitiško, nego madjarsko lice. Z madjarskim poslancem G. L. . . prehodil sem prekrasno Andras-syjevo ulico, ki je 100 metrov široka, a tri kilometre dolga. Tu stoji palača pri palači, sijajne prodajalnice, kavarne, kazine, javne zgradbe. Gospod Beugny čudil se je tej ulici, a na to rekel mu je poslanec L. . . , da se ves ta sijaj napravili židovi, ker imajo oni jedini v rokah vse sijajne posle, vsa podjetja, vso industrijo, in sčasom bodo v svoje roke dobili še vso upravo in vlado dežele. Kdor hoče videti prave Madjare, mora prekoračiti Tiszo. Tamkaj jih je v Debreczinu do 60.000. Debreczin je ono mesto, kjer je v kalvinski cerkvi proglasil Košut, da se vrže habsburška dinastija z madjarskega prestola. V tem mestu se vrše svetovno znani semnji. Tu prevladuje še narodna noša: visoki čevlji z ostrogami, bele hlače od kože, mali okrogli klobuk, kabanice brez rokavov i. t. d.

* (Razmere na turških poštah.) Če prineseš pismo na turško pošto, moraš biti jako previden. Pismo položiš na mizo uradniku, ki zahteva jeden pijaster. Denar položiš na mizo in čakaš dalje. Uradnik položi denar in pismo na stran. Uradnik te vpraša čez nekaj časa, kaj bi še rad. Odgovoriš, da čakaš, če se bode prava znamka pritislila na pismo. Uradnik jo sedaj pritiska. Ti pa še ne smeš oditi, temveč moraš še čakati. Uradnik te zopet vpraša, kaj želiš. Odgovoriš mu, da se marka mora še prekolekovati. Uradnik smeje se pritiska pečat in ti sedaj brez skrbi odideš, kajti uradnik nima nobenega interesa sedaj, da bi pismo poneveril, če morda iz njega debelosti ne sklepa, da bi utegnili notri biti kaka večja vrednost. Če pa nesi tako previden, se pa pismo v kak kot vrže, pijaster, ki si ga plačal, pa zgine v uradnikov žep. Jednako moraš biti previden pri oddaji brzojavk.

* (Sultanova konjarnica.) Konjarnica sultana maročanskega ima 15 konj, ki so vredni toliko kakor kaka kneževina. Trije so arabske, dva pa berberske pasme. Vsak tak konj ima več sto let nazaj sezajoč rodovnik, ki je podpisan od priči in potrjen s cesarskim pečatom. Porod konj se vrši vselej v navzočnosti petih priči. Najlepši izmed teh detih konj je „Sohair“, katerega jezdi sultan le ob velicah praznikov ali pri vsprejemu kacega princa. Sultan pa ima še drugo konjarnico za rodbino svojo in sluge, v katerej je 700 konj.

* (Nekaj za ženske.) Ruska baronka Kiara Deckler v Tiflisu namerava zbrati album ženskih lepote zadnjega desetletja devetnajstega stoletja. Zaradi tega pozivlje ves ženski svet, da naj pošiljajo fotografije svoje v Tiflis, seveda le one, katere se prištevajo krasoticam. Te fotografije ocenjevale se bodo po strokovnjakih v sodbi ženskih lepote in se bodo vzele v napominani album. Ta album hranilo bode potem etnografsko društvo v Moskvi, da se bodo še pozni potomci lahko divili krasoticam našega veka. Torej, lepote, pozor!

* (Pogumna odvetnica.) Novojeorški listi prinašajo nastopno novico: „V dvorani mestnega sednika Bradwella v Chicagu dogodilo se je pred nekaj dnevi, da se je na odvetniško klop usela krasna dama, katere je zrla skozi svoje naočnike jako smelo na mlade zardele pravdnike. Nihče se ni drznil, mlado nepoznano damo odpoditi od stola. Jeden od njih se v tem kritičnem trenutku obrne na sodniškega slugo, kateri je potem stopil k dami in jej povedal, da je tista klop samo za državne pravdnike. Ne da bi mu kaj odgovorila, obrnila mu je hrbet. To je tako razjarilo tega „uradnika“, da je prijel damo za roko. Komaj se je dotaknil, potegnila je Mis svoj čevlji in jela ž njim slugo pretepsti. Toda pri tem ni ostalo, ampak takoj sta se bojujoča vsprejela in komaj se je odvetnikom, pisarjem in policistom posrečilo, ja ločiti. Po tem dogodku zvedelo se je, da je mlada vročekrvna dama odvetnica Mis Kate Kane, katere je prišla kot zagovornica in potem takem bila res čisto opravičena zasesti odvetniško klop. Sodnik Bradwell prosil je oproščenja zaradi tega in nastavlil slugi globo 5 gld. Mis Kate bila je s to kaznijo zadovoljna, češ „da je drugo kazni pri njem že ona preskrbela.“ Napominana dama pokazala ni v tem slučaju prvič svojo izvanredno smelost, no tudi v Milwaukee, kjer je zrla sodniku cel kozarec vode obraz, ker jej ni bila njega sodba po godu.

Izjava.

Neki Ljubljanski krogi, ki o vsaki priliki radi grdijo vse, kar je slovanskega, ne dajo miru niti slavnemu pevskemu zboru g. Dimitrija Aleksandroviča Slavjanskega ter izmišljujejo in trošijo o njem vesti po mestu, ki so naperjene na to, da ogrijo čast slavnih ruskih pevcev. Človek se mora čuditi, ali je sploh mogoče, da človeška straš tako globoko zagazi in da se poslužuje tako podlih sredstev samo v to, da bi zmaušala slavo in ugled ruskih pevcev. Mej drugim se trosijo vesti po mestu z neko orjaško utrajnostjo, da so ruski pevci grozno jeli in pili po krémah Ljubljanskih, in nič ne plačali. Pooblaščen sem izjaviti, da so vse te vesti grda laž, ter proti vsakemu obrekovalcu pevske družbe g. Dimitrija Aleksandroviča Agrenjeva nastopiti kazenski pot.

V Ljubljani, dne 14. marca 1890.

Anton Trstenjak.

SLOVANSKI SVET

prinaša v 5. številki naslednjo vsebino: Pravstavljen vprašanje. — O kritiki dr. Mahničar. II. K nasprotniškim razpravljanjem o nam očitnem razširjanju protestantskih načel. (Dalje.) — Koncerti Slavjanskega. — Dimitrij Aleksandrovič Agrenjev-Slavjanskij. — Ruske drobščine. — Dopisi. Iz Prage. Iz Galicije. — Pogled po slovanskem svetu. a) Slovenske dežele. b) Ostali slovanski svet. — Književnost.

„SLOVANSKI SVET“ izhaja po dvakrat na mesec, vselej 10. in 25. dne meseca, in se pošilja naročnina izdajatelju „SLOVANSKEGA SVETA“ v Gorico. — Naročnina znaša: za celo leto 4 gld., za pol leta 2 gld., za četrt leta 1 gld. Za Ljubljanske naročnike in dijake velja: celoletno 3 gld. 60 kr., poluletno 1 gld. 80 kr., četrtletno 90 kr.

„LJUBLJANSKI ZVON“
stoji
za vse leto gld. 4.60; za pol leta
gld. 2.30; za četrt leta gld. 1.15.

Vabilo.

Danes dne 14. t. m. je izredno važna vaja čitalniškega pevskega zbora. Želeti je, da se gg. pevci udeležijo te vaje polnoštevilno. Čitalniški pevski odbor.

Tuji:

12. marca.

Pri **Maliči** : Heller, Köbel, Kauscheg, Vogel z Dunaja. — Manz, Flurl z Bavarskega. — Opoleck iz Prage. baron Lazzarini, vitez Guttmannsthal iz Grada. — Krill iz Heba. — Hofbauer iz Tržiča. — Muschitz iz Švice. — Bing-quisser iz Spitala.

Pri **južnem kolodvoru** : Logar iz Dinjana. — Čop iz Most.

Pri **Bavarskem dvoru** : Snaj iz Sterjaka. — Pelgrin, Gode iz Kočevja. — Wendlinger iz Bregence. — Rossmann iz Loga.

Umrlj so v Ljubljani:

13. marca: Stanko Zamejc, pekovi sin, 17 mesecev, Gradišče št. 12, za vnetjem sapnika. — Ivan Pregel, prodajalec obleke sin, 15 mesecev, Stari trg št. 4, za božastjo. Liza Verbaj, kramarjeva hči, 4 mesece, Parne ulice št. 11, za božastjo.

V deželnej bolnici:

11. marca : Gregor Kopač, gosač, 70 let, za oslabljenjem. — Fran Jakšič, rudar 42 let, za jetiko.
12. marca : Jožef Sterniša, pisar, 27 let, za jetiko. Reza Pečnik, učiteljska gojiteljica, 20 let, za jetiko.

Meteorologično poročilo.

Dan	Cas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura	Ve-trovi	Nebo	Mo-krina v mm.
12. marca.	7. jutraj	746.7 mm.	— 3.6° C	sl. vzh.	jas.	0.00 mm.
	2. popol.	745.6 mm.	10.0° C	sl. vzh.	jas.	
	9. zvečer	745.9 mm.	3.2° C	sl. vzh.	jas.	
13. marca.	7. jutraj	744.1 mm.	— 2.6° C	brezv.	megla	0.00 mm.
	2. popol.	740.2 mm.	11.8° C	z. vzh.	jas.	
	9. zvečer	740.3 mm.	4.0° C	sl. vzh.	jas.	

Srednja temperatura 3.2° in 4.4°, za 0.4° in 1.6° nad normalom.

Dunajska borza

dne 14. marca t. l.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

	včeraj	—	danes
Papirna renta	gld. 88.20	—	gld. 88.15
Srebrna renta	88.20	—	88.20
Zlata renta	110.05	—	109.70
5% marcna renta	102.30	—	102.40
Akcije narodne banke	933.—	—	985.—
Kreditne akcije	315.75	—	315.50
London	119.25	—	119.35
Srebro	—	—	—
Napol.	9.43	—	9.43 1/2
C. kr. cekini	5.62	—	5.62
Nemške marke	5.840	—	5.845
4% državne srečke iz l. 1854	250 gld.	133 gld.	— kr.
Državne srečke iz l. 1854	100	178	—
Ogerska zlata renta 4%	102	35	—
Ogerska papirna renta 5%	98	90	—
Dunava reg. srečke 5%	100 gld.	120	20
Zemlj. obč. avstr. 4 1/2% zlati zast. listi	117	50	—
Kreditne srečke	100 gld.	186	50
Rudolfove srečke	10	21	—
Akcije anglo-avstr. banke	120	161	—
Tramway-društ. velj. 170 gld. a. v.	219	—	—

Zahvala.

Iskrena zahvala vsem, ki so mej boleznijo in ob smrti nepozabljivega nam soproga, oziroma očeta, deda in tasta, gospoda

FELIKSA MAGOLIČA

izkazali svoje sočutje, kakor tudi darovateljem krasnih vencev in mnogoštevilnim spremljevalcem pokojnega k večnemu počitku, posebno pa gospodom pevcem slavnega delavskega pevskega društva „Slavec“ za ganljivo nagrobnico.

V Ljubljani, 13. dan marca 1890.

(220)

Rodbina Magoličeva.

Zahvala.

Za mnoge srčne dokaze ljubezni polnega sočutja mej boleznijo in ob smrti presrečno ljubljene soproge svoje

Ane Marije Dejak

za mnoge lepe darovane vence in za mnogobrojno časteče spremstvo k poslednjemu počitku izrekam svojo najsrčnejšo zahvalo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, zlasti velečastnim duhovnikom iz Novega Mesta in iz St. Mihaela pri Novem Mestu.

V Novem Mestu, dne 12. marca 1890.

(222)

Ivan Dejak

c. in kr. gardnik in ritmojster.

Javna zahvala.

Vsem ljubim prijateljem in znancem, kateri so se udeležili pogreba mojega očeta

Florijana Polše-ta

dne 11. marca 1890 v Litiji, izrekam s tem svojo najsrčnejšo zahvalo.

V Trbovljah, dne 12. marca 1890.

(216)

Florijan Polše.

Kandidata

vsprejme takoj v svojo pisarno **Janko Kersnik**, c. kr. notar na Brdu, pošta Lukovica, na Kranjskem.

(211—2)

Ker mi vsled naglega premeščanja s Krškega v Litijo ni bilo mogoče posloviti se osebno pri vseh dragih prijateljih, tovariših in znancih — zlasti v bližnji okolici Krški, kličem vsem tem potom prisrčni

„Z Bogom!“ in „Na zdar!“

V Litiji, dne 12. marca 1890.

Jernej Ravnikar.

Ponudba.

200 litrov najfinejšega, doma skuhanega, naravnega
brinovca

po 2 gld. liter, v majhnem ali velikem naročilu, dobi se pri (205—2)

Franja Paulin-u v Šentrupertu (Dolenjsko).

IVAN JAX
v Ljubljani.

Velika zaloga
šivalnih strojev
za rodovine in obrtnike.

Cenike
pošiljam
zastonj in
franko.

(942—18)

Na najnovejši in najboljši način
umetne (1083—20)

zobe in zobovja

ustavlja brez vsakih bolečin ter opravlja plombovanja in vse zobne operacije, — odstranjuje zobne bolečine z usmrtenjem živca

zobozdravnik A. Paichel,
poleg Hradskega (čevljarskega) mostu, I. nadstropje.

Dr. Friderik Lengiel-ov
Brezov balzam.

Že sam rastlinski sok, kateri teče iz breze, ako se navrti njeno deblo, je od pamtveka znan kot najizvrstnejše lepilo; ako se pa ta sok po predpisu izumitelja pripravi kemičnim potom kot balzam, zadobi pa čudovit učinek.

Ako se namaže zvečer z njim obraz ali drugi deli polti, ločijo se že drugi dan neznatne luskine od polti, ki postane vsled tega čisto bela in nežna.

Ta balzam zgledi na obrazu nastale gube in kožave pike ter mu daje mladostno barvo; polti podleže beloto, nežnost in čvrstost; odstrani kaj naglo pege, žoltavost, ogerce, nosno rudečino, zajedce in druge nesnažnosti na polti. — Cena vreč z navodom vred gld. 1.50.

Zaloga v Ljubljani pri U. pl. Trnkoczy-ji, lekarji. (179—25)

Mi s tem naznanjamo, da gospod **August Müller** več ne pripada našej tvrčki, torej ni več opravičen opravljati za firmo našo kakeršnih si bodi poslov.

(219)

Z velespoštovanjem

Za zalogo piva bratov Reinighaus v Ljubljani

Makso Zinnauer.

Otvorjenje gostilne v Medvodah.

Usojam si uljudno naznanjati p. n. občinstvu, da sem prevzel občno znano

gostilnico

gospe Marije Jamnik po dom. Tosnik
v Medvodah

in jo bodem otvoril v sredo 19. marca t. l.

Za dobre pijače in izvrstna jedila se bode najboljše skrbelo.

Anton Gruber
gostilničar.

(217—1)

Potrži prijavljamo sorodnikom, prijateljem in znancem pretožno vest, da je naš iskreno ljubljani sin, oziroma brat in svak, gospod

Univ. Med. Dr. Fran Božič

bivši sekundarij v deželni bolnici v Ljubljani

po dolgem trpljenji, previden s svetstvi za umirajoče, danes ob 7. uri zvečer, v 30. letu dōbe svoje mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb bode v nedeljo dne 16. marca ob 3. uri popoldne.

Prosi se tihega sožalja!

V Poddragi, dne 13. marca 1890.

(224)

Žalujoča obitelj.

Naznanilo.

Podpisani uljudno naznanjam, da bode

KAVARNA „EVROPA“

za časa popraviljanja premeščena

v gestilniške prostore v isti hiši.

Anton Krapš
kavarnar.

(218—1)

Naznanilo.

Castitim gospodom naročnikom in prijateljem

pivovarne Senožeske

usojam si naznaniti, da se bode v prihodnje

izvrstno sveže pivo

po najkulantnejših cenah izdavalo in prosi za mnogo-brojna naročila

Tomaž Holt

posestnik pivovarne v Senožecah.

(171—5)

V najem oddam takoj ali o sv. Juriji
gostilno in prodajalnico z mešanim blagom

skupaj ali vsako posebej.

(197—2)

Več pove lastnik **Danijel Predovič** v Gorenjem Logatcu.

J. Pserhofer-ja

lekarna na Dunaji,

Singerstrasse št. 15

„zum goldenen Reichsapfel“.

Kri čistilne kroglice, poprej univerzalne kroglice imenovane, zaslužujejo po vsej pravici poslednje ime, ker je v resnici jako mnogo boleznih, pri katerih te kroglice izvrstno pomagajo.

Že mnogo desetletij so te kroglice splošno razširjene, mnogi zdravniki jih zapisujejo, in malo je rodbin, v katerih ni male zaloge tega izvrstnega domačega zdravila.

Od teh kroglic velja: 1 škatljica s 15 kroglicami 21 kr., 1 zavoje s 6 škatljicami 1 gld. 5 kr., pri nefrankovanej pošiljavi po povzetju 1 gld. 10 kr.

Če se naprej pošlje denar, velja s poštne prosto pošiljati: 1 zavoje kroglic 1 gld. 25 kr., 2 zavoja 2 gld. 30 kr., 3 zavoji 3 gld. 35 kr., 4 zavoji 4 gld. 40 kr., 5 zavojev 5 gld. 20 kr., 10 zavojev 9 gld. 20 kr. (Menj nego jeden zavoje se ne more odposlati.)

Prosi se, da se zahtevajo izrecno:

„J. Pserhofer-ja kri čistilne kroglice“

in gleda na to, da ima vsaka škatljica na pokrovu na navodilu za rabo stoječi imenski počrk **J. Pserhofer** in sicer v rdeči barvi.

Balzam za ozebljine **J. Pserhofer-ja**. 1 lonček 40 kr., s frankovano pošiljatvijo 65 kr.

Trpotčev sok, proti kataru, hripavosti, krčevitemu kašlju i. t. d. 1 steklenica 50 kr.

Ameriška maža za protin, 1 gld. 20 kr.

Prašek proti potenju nog, cena škatljici 50 kr., s frankovano pošiljatvijo 75 kr.

Balzam za gušo, 1 flakon 40 kr., s frankovano pošiljatvijo 65 kr.

Zdravilna esenca (Praške kapljice), proti spridenemu želodcu, slabej prebavljivosti i. t. d. 1 steklenica 22 kr.

Angleški čudezni balzam, 1 steklenica 50 kr., mala steklenica 12 kr.

Fijakarski prašek, proti kašlju i. t. d. 1 škatljica 35 kr., s frankovano pošiljatvijo 60 kr.

Tannochinin-pomada **J. Pserhofer-ja**, najboljšo sredstvo za pospeševanje rasti las, 1 škatljica 2 gld.

Univerzalni obliž prof. Steudel-a, domače sredstvo proti ranam, oteklinam i. t. d. 1 lonček 50 kr., s frankovano pošiljatvijo 75 kr.

Univerzalna čistilna sol **A. W. Bullrich-a**. Izvrstno domače zdravilo proti vsem posledicam slabega prebavljanja. 1 paket 1 gld.

Razen takaj omenjenih izdelkov ima še vse v avstrijskih časopisih naznane tu- in inozemske farmacevtske specialitete in se vsi predmeti, ki bi jih ne bilo v zalogi, na zahtevanje točno in po ceni preskrbe.

Pošiljatve po pošti izvrše se najhitreje proti predpošiljavi zneska, večje pa tudi proti povzetju.

Če se denar naprej pošlje (najbolje po poštni nakaznici), je poština dosti nižja, nego pri pošiljatkah s povzetjem.

(107—4)